

Čj. MO 57218/2018-211100

Praha 22. února 2018

SODALES SOLONIS z. s.
Jan Šinágl
Bratří Nejedlých 335

267 53 Žebrák

Žádost spolku SODALES SOLONIS z. s. – sdělení

Zasíláme Vám stanovisko k žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, týkajících se akce KRKONOŠE v roce 1980 (spojenecké cvičení ČSLA proti Polské lidové republice, tzv. SOJUZ-80). V případě zmíněného požadavku jsme přesvědčeni, že předmětné informace obsahují archivní dokumenty, které jsou veřejně přístupné nikoliv na základě zákona č. 106/1999 Sb., ale podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů. Jejich vyhledání je však velice obtížné a časově náročné, přičemž na část Vámi položených otázek ani nelze odpovědět. Kromě toho se některé písemnosti nacházejí i mimo VÚA, například ve vojenských archivech Slovenské republiky nebo v Archivu bezpečnostních složek. Vyhledávání informací soukromým badatelům je zpoplatněno podle sazeb stanovených vládní vyhláškou č. 645/2004 Sb. (viz ceník poskytovaných úkonů a služeb www.vuapraha.cz – badatelský řád – ceník služeb). Část spisového materiálu, respektive zákonem vymezených archiválií, si žadatel může prostudovat s využitím vlastních reprodukčních prostředků na badatelně našeho archivu podle zásad stanovených zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů, a zároveň v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů.

Odpovědi na Vámi položené dotazy jsou následující:

1) Na otázku kolik vojáků zahynulo, dokážeme odpovědět pouze dílčím způsobem, neboť se nám doposud nepodařilo vyhledat všechny relevantní písemnosti o akci KRKONOŠE (cvičení SOJUZ-80) a je možné, že v minulosti ani nebyly předány do archivu. Z hlediska odborné literatury se akcí KRKONOŠE zabýval například článek renomovaného historika Vojenského historického ústavu Praha PhDr. Prokopa Tomka, Ph.D. (Tomek, Prokop: Akce Krkonoše: československé vojenské souvislosti polské krize, Historie a vojenství, č. 3/2017, Praha, str. 4-19), který na základě studia materiálů vyšetřovací komise Parlamentu ČR uvádí 4 mrtvé osoby. V písemnostech VÚA-VHA Praha se nám podařilo vyhledat katastrofu tanku 11. motostřeleckého pluku Klatovy dne 6. 12. 1980 v 00:40, při které utonuli 4 vojáci tehdejší ČSLA – svob. Josef Dudák, voj. František Krpalán, voj. Otto Gorol a svob. Jiří Volf (řidič tanku). Mimořádnou událost řešil vyšetřovací spis bývalého Vojenského obvodového prokurátora České Budějovice (sp. zn. OPv 484/80), který byl předán k dořešení bývalému Vojenskému obvodovému prokurátorovi Plzeň (sp. zn. OPv 668/80). Oba spisy jsou

k dispozici ve VÚA-VHA Praha a podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů, § 37, odstavec 11, je umožněn přístup ke studiu písemností vojenských soudů a prokuratur do roku 1990 bez omezení.

2) Jaký byl stupeň výcviku řidiče, a kolik km měl s tankem najeto, neřeší ani výše uvedený vyšetřovací spis. Požadované informace by se možná mohly nacházet v osobních spisech jmenovaných. Osobní spisy jsou uloženy ve Vojenském archivu-Centrální registratuře v Trnavě (Univerzitní náměstí 2, 917 01 Trnava, Slovenská republika).

3) O případném odškodnění pozůstalých nejsou ve VÚA-VHA žádné záznamy. Finanční dokumentace se skartuje po 15 letech. Finanční náležitosti vojáků základní služby řešil předpis Všeob-P-16 z roku 1973. Jednalo se o výplatu peněžních náležitostí v případě úmrtí vojáka v činné službě.

4) Údaje o případném udělení vyznamenání by se mohly nacházet v osobním spisu. Domníváme se ale, že k udělení vyznamenání v tomto případě nebyl důvod.

5) Otázka, zdali se na místě nehody nachází pamětní deska, nepřísluší VÚA-VHA Praha, nýbrž obecnímu úřadu v místě mimořádné události. K neštěstí došlo na silnici z Březnice na Týn nad Vltavou na mostu přes potok zvaný Židova strouha.

6) Pietní akty řešil tehdy platný předpis Zákl-Ř 2 z roku 1979, hlava 16 a 17, str. 179-192. Podle tohoto předpisu měl záležitost v kompetenci přímý nadřízený zesnulých vojáků, který ji měl řešit na základě dohody s pozůstalými.

7) Údaje o tom, kolika vojákům byly amputovány prsty nelze jednoduše vyhledat. V rámci vojenské služby a při cvičeních ČSLA docházelo k nejrůznějším zraněním zúčastněných osob. Jednotlivé případy by bylo možné dohledávat jediné na základě studia přehledů mimořádných událostí, které se zpracovávaly za jednotlivé roky, ale ne vždy se dochovaly. Dále by k tomu bylo nutné využít záznamy v osobních spisech dotčených vojáků (pokud je jejich identita známa), popřípadě spisovou dokumentaci útvarů bývalé ČSLA (původně tajné a obyčejné spisy, přehledy o pracovních úrazech, přehledy mimořádných událostí v rámci archivních fondů uložených ve VÚA-SA AČR Olomouc a VÚA-VHA Praha). U 11. motostřeleckého pluku Klatovy (archivní fond 092) se písemnosti z let 1980-1981 nedochovaly. V archivované dokumentaci Velitelství 1. armády se dochoval spis související s amputací prstů na noze po omrzlinách u vojína základní služby Františka Růžičky, příslušníka 11. motostřeleckého pluku. Událost se stala 10. 12. 1980 při mimořádném vyvedení pluku v prostoru Čáslav. Upozorňujeme, že jsme zároveň povinni podle zákona č. 101/2000 Sb. chránit osobní údaje žijících osob.

8) a 9) Otázky zodpovědnosti za katastrofu tanku řeší výše uvedený vyšetřovací spis VOP Plzeň sp. zn. 668/80. Dále by k tomu bylo možné najít informace v osobních spisech (vojáci z povolání je mají ve VÚA-SA AČR Olomouc).

10) Naprosto nereálný požadavek. Doposud nebyl přehled úmrtí vojáků z doby před i po roce 1989 zpracován vzhledem ke skutečnosti, že by bylo nutné projít veškerou justiční dokumentaci z let 1945-1993, přičemž od 1. 1. 1994 převzaly jejich agendu civilní justiční orgány. Za období od roku 1945 do současnosti by se mohlo jednat až o několik tisíc osob.

Na závěr dodáváme, že v rámci písemností uložených ve správních archivech MO ČR podle § 68 odstavec 2 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů, platí pro nahlížení správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.), podle kterého se zpřístupňují požadované písemnosti pouze tehdy, pokud obsahují informace, jež se týkají přímo žadatele (v daném případě Vaší osoby). Protože tomu tak není, nevzniká Vám právní nárok na studium těchto písemností. Předpokládáme, že obdobně tomu bude i v rámci Vojenského archivu-Centrální registratury Trnava na Slovensku. Ve Správním archivu MO Praha a Správním archivu AČR Olomouc lze příslušnou dokumentaci předkládat ke studiu pouze se svolením původce, pokud neexistuje, se svolením ředitele příslušného archivu.

Podmínky studia i množství předložených archiválií na jednu návštěvu ve VHA Praha jsou uvedeny v Badatelském řádu, který je taktéž umístěn na webových stránkách Vojenského ústředního archivu-Vojenského historického archivu v Praze. Termín Vaší návštěvy a vybraný studijní materiál si můžete objednat u vedoucího badatelny Mgr. Martina Flosmana, PhD., případně u pracovnice badatelny prom. hist. Aleny Jiráskové na tel. číse: 973 213 381, 973 213 380 nebo požadavky ke studiu zašlete na emailovou adresu podatelna-vua@army.cz.

Kontaktní osoby: Dr. Šlosar – tel. 973 213 370

Mgr. Martin Dubánek – tel. 973 213 377

Ředitel
Mgr. Josef ŽIKEŠ